

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічних відносин та фінансів

Кафедра економіки та бізнесу

КРАЇНОЗНАВСТВО

Робочий зошит

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

ОПП Міжнародна економіка

Харків 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний біотехнологічний університет

О.А. Кулініч

Я.М. Котко

КРАЇНОЗНАВСТВО

Робочий зошит

*для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
ОПП Міжнародна економіка*

Затверджено рішенням
Науково –методичної ради
факультету економічних
відносин та фінансів
Протокол № 2 від
30.10.2024 р.

Харків 2024

УДК 908(072)
К 79

Схвалено на засіданні кафедри економіки та бізнесу
Протокол № 2 від 2 вересня 2024 р.

Рецензент: канд. екон. наук, проф. Т.В. Андросова

К 79 Країнознавство: робочий зошит для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОПП «Міжнародна економіка» / укладачі: О.А. Кулініч, Я.М. Котко; ДБТУ. – Харків : [б. в.], 2024. – 56 с.

Робочий зошит удосконалює методичний інструментарій, дозволяє використовувати системний підхід до вивчення країнознавчого матеріалу та формування професійних навичок майбутніх фахівців, що навчаються за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» ОПП «Міжнародна економіка». Містить теоретичну і практичну частину завдань для самостійної роботи на семінарських заняттях.

УДК 908(072)

Відповідальна за випуск: Кулініч О.А., к.е.н., доцентка кафедри економіки та бізнесу

© Кулініч О.А.,
Котко Я.М., 2024
© Державний біотехнологічний
університет, 2024

ВСТУП

Дисципліна «Країнознавство» спрямована на формування у здобувачів навичок аналізу і наукового обґрунтування соціально-економічного комплексу країни, який включає в себе визначення її економічного потенціалу, оцінку ресурсних можливостей, ємність внутрішнього ринку, соціально-економічну структуру, економічну політику уряду, культурні та національні традиції, організацію господарства та участь в міжнародних відносинах.

Значення у самопідготовці здобувачів до навчальних занять робочої програми курсу важко переоцінити, оскільки саме вона задає параметри, обсяги навчального матеріалу та конкретизує перелік знань, умінь та навичок, які мають здобути студенти після засвоєння дисципліни.

Метою дисципліни є формування системи знань комплексної характеристики країн і регіонів світу на основі систематизації різноманітних даних та загальних закономірностей їх розвитку в умовах глобальної трансформації, посилення взаємозалежності національних економік, світових інтеграційних процесів, що складаються у світовій економічній системі.

Вивчення дисципліни покриває такі компетентності:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

фахова компетентність:

СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Навчальна дисципліна «Країнознавство» забезпечує формування таких програмних результатів навчання:

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і

розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Здобувачі вищої освіти, опрацьовуючи робочий зошит, отримують навички системного підходу до об'єкту досліджень, вміння зіставляти фактори і моделі економічного розвитку країн, аналізувати сучасні тенденції та динаміку світової економічної системи.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ РОЗДІЛАМИ ТА ТЕМАМИ

Розділ 1. Теоретичні основи країнознавства

Тема 1. Предмет, метод, завдання країнознавства.

Країнознавство як наука. Об'єкт і предмет вивчення країнознавства. Методика і функції країнознавства. Основні закономірності у країнознавстві. Зв'язок країнознавства з іншими науками. Теоретичні основи: фундаментальні теорії, основні концепції та гіпотези. Роль країнознавства в галузі зовнішніх економічних та політичних зв'язків.

Тема 2. Територія, її властивості і фактори розвитку.

Економіко-географічне положення та природа країни. Склад та параметри території країни. Поняття “територія” і “кордони”. Державні кордони та їх характеристика. Державні території за міжнародними угодами. Офіційні державні кордони. Кордони територіальних вод. Функції кордонів. Політична карта світу. Основні періоди та етапи формування політичної карти світу. Регіональний поділ світу. Загальні засади регіоналізації світу. Класифікація країн світу за основними країнознавчими параметрами. Види політико-територіальних утворень: держави, залежні території, спірні території, Антарктида і територія на південь від 60-го меридіану. Регіони світу: країни Європи, Азії, Америки, Африки, Австралії та Океанії. Субрегіони та їх виокремлення за спеціалізацією. Внутрішньорегіональна державна типізація, співпраця й протистояння.

Розділ 2. Роль країн у регіональному розвитку та у світовому господарстві.

Тема 3. Економіка і політичний статус Німеччини, Франції, Великої Британії у розвитку Західної Європи

Загальна характеристика країни кожної країни (географічне положення, кордони, офіційна назва, столиця, ВВП, участь у міжнародних організаціях). Коротка історія становлення і розвитку. Державний устрій. Основні етапи історії країни. Природно-ресурсний потенціал та його вплив на формування структури господарства. Населення: чисельність та демографічні особливості. Розміщення населення. Найбільші міста. Релігійний і етнічний склад. Особливості економічного розвитку та загальна характеристика господарства. економіки. Високий рівень концентрації і централізації капіталу. Крупні компанії. Територіальна концентрація робочої сили і виробництва. Головні економічні райони і центри. Спеціалізація. Зовнішньоекономічні зв'язки. Причини і наслідки виходу Великої Британії зі складу ЄС.

Тема 4. Країни Бенілюксу: Бельгія, Нідерланди і Люксембург

Бенілюкс як міждержавна організація, політичний, економічний і митний Союз. Політична незалежність й умови співпраці країн, що входять в

Бенілюкс. Бельгія, Нідерланди, Люксембург: державний устрій і соціально-економічний розвиток, культурна й етнічна своєрідність. Нідерланди
Люксембург

Тема 5. Спільне й відмінне в економіках південно-європейських країн:
Італії, Іспанії, Португалії, Греції.

Історія виникнення та розвитку. Державний устрій і форма правління.
Населення. Господарство. Законодавча, виконавча та судова влада.
Особливості економічного розвитку та їх фактори. Спеціалізація.
Зовнішньоекономічна політика.

Тема 6. Карликові держави Європи.

Карликові держави Європи як спадок середньовічної феодальної
роздробленості, їх роль у сучасному світі. Мальта, Ліхтенштейн, Сан –
Марино, Андорра як активні члени економічного життя Європи. Ватикан:
центр католицизму, місто, держава та центр класичної європейської культури.

Тема 7. Країни-представники Північної Європи та їх особливості
розвитку.

Загальна характеристика країн. Основні соціально-економічні фактори і
показники розвитку. Швеція й Норвегія: спільне й відмінне. Демографічні,
культурно-етнічні, релігійні характеристики. Місце і роль в міжнародних
організаціях. Данія як один з засновників НАТО та Організації економічного
співробітництва. Специфіка соціально-економічного розвитку. Ісландія:
країна величезних економічних досягнень й чарівних ландшафтів. Фінляндія:
соціально-економічні, політичні характеристики. Транскордонне
співробітництво. Спірні території.

Тема 8. Країни балканського регіону.

Історія трансформації Югославії (1991-2008), Боснія й Герцеговина,
Північна Македонія, Словенія, Сербія, Хорватія, Чорногорія. Основні
соціально-економічні й політичні характеристики молодих держав. Частково
визнана республіка Косово. Болгарія: особливості політичного, соціального,
культурного розвитку і загальна характеристика економіки. Румунія –
держава Південно-Східної Європи: досягнення в економічній, соціальній та
політичній галузях.

Тема 9. Соціально-економічний і політичному розвиток
сучасних Чехії, Словаччини, Угорщини

Географічне розташування. Чехія і Словаччина: історія виникнення й
розвитку. Загальне й відмінне в соціально-економічному й політичному
розвитку сучасних Чехії та Словаччини. Угорщина: географічне
розташування, економіка, соціально-культурна специфіка й мова.

Тема 10. Пострадянські країни Балтії й економічне реформування
Польщі.

Історія становлення суверенних держав Прибалтики: Литви, Латвії, Естонії. Вступ у Євросоюз та НАТО. Основні характеристики соціально-економічного та культурного розвитку Литви, Латвії, Естонії. Політичні переваги й транскордонне співробітництво. Основні характеристики соціально-економічного, культурного, релігійного розвитку Польщі. Історія трансформації державних відносин країн Східної Європи з Україною. Транскордонне співробітництво з Україною.

Тема 11. Країни СНД і сучасний стан співдружності.

Соціально-економічна й політична характеристика союзу. Мета створення СНД. Країни-члени СНД. Імперські ініціативи росії. Роль України в СНД. Питання про протиріччя в Україні. Причини і фактори припинення співпраці України з СНД

Тема 12. Країни Закавказзя й особливості регіону Центральна (Середня) Азія в сучасному світі.

Грузія: основні характеристики, соціально-економічний розвиток. Невизнані республіки. Абхазія й Північна Осетія. Вірменія: історико-культурне минуле й особливості розвитку країни. Спірні території, карабаський конфлікт. Азербайджан: соціально-економічний розвиток, культура, мова й релігія. Карабаський конфлікт.

Спільні й відмінні характеристики країн Центральної Азії: Казахстан, Туркменістан, Узбекистан, Таджикистан. Казахстан: природно-географічні, соціально-економічні характеристики. Транскордонне співробітництво. Туркменістан: основні характеристики, географічне розташування, розвиток економіки, соціальної сфери, політичний режим. Узбекистан: специфіка розвитку соціально-економічної галузі, культури, релігії. Таджикистан: географія, економіка, специфіка транскордонної взаємодії.

Тема 13. Країни Південно-Західної та Південної Азії.

Туреччина: кордони Європи й Азії. Основні характеристики. Близький Схід: Ліван, Сирія, Йорданія, Ірак. Соціально-економічний і політичний розвиток. Економіка країн Аравійського півострова: стрімкий розвиток й соціально-економічні наслідки. Іран: соціально-економічний розвиток, культурно-релігійна своєрідність та політичні амбіції. Політична нестабільність регіону.

Південна Азія: Індія, Пакистан, Шрі-Ланка, Непал. Історія: Індія, Пакистан, Шрі-Ланка – географія, соціально-економічний та політичний розвиток. Індія – характеристики рівня економічного розвитку, соціального дисонансу, культури й релігії. Непал: географічне розташування, особливості розвитку економіки, культури, релігії.

Тема 14. Країни Східної та Південно-Східної Азії.

Країни Східної Азії: КНР, Японія, Тайвань. Географія, економіка, культура, релігія: специфіка розвитку. Китайська Народна Республіка: роль у світовій економіці й політиці. Тайвань. Гонконг (Сянган). Японія: географія,

економіка, технології, культура, релігія, мова. Спирні території. Культура та соціальний розвиток.

Країни Південно-Східної Азії: спільне й відмінне в розвитку. Малайзія: економіка, політика, культура, мова, релігія. Індонезія: географічна специфіка, економічний, культурний, релігійний розвиток. Таїланд: географія, економіка, туризм. Південна Корея: (Республіка Корея): економіко-технологічний розквіт, культурні досягнення й політичні проблеми з Північною Кореєю. Північна Корея: феноменальні характеристики й ядерна програма. «Азійські тигри» - економіка Південної Кореї, Сінгапура, Гонконгу й Тайваню як показник ефективності економічного розвитку.

Тема 15. Місце і роль Ізраїлю у світовій політиці й економіці. Географія, історія виникнення, культурні й релігійні протиріччя. Феномен економіки Ізраїлю. Політичні проблеми всередині країни і в регіоні. Роль Ізраїлю на світовій арені.

Тема 16. Сполучені Штати Америки і Канада – яскраві представники Північної Америки. Місце країн Латинської Америки в світовому економічному просторі.

Північна Америка – головний центр світового господарства. Місце і роль регіону. Загальна характеристика США і Канади. Вигідність географічного положення регіону Північна Америка. Природно-ресурсний потенціал регіону та його вплив на господарство США і Канади. Галузева структура промисловості. Роль регіону у світогосподарських зв'язках. Народонаселення, культура, релігія, мова. Етнічний і расовий склад народонаселення. Економіко-соціальний розвиток і досягнення. Роль США у світовій політиці й економіці. Розвиток воєнної міці як один з визначаючих факторів світового розвитку. НАТО. Особливості розвитку туризму в США і Канаді. Транскордонне співробітництво й проблеми. Роль в освоєнні Арктики.

Відмінності економіко-географічного положення країн регіону Латинська Америка та соціально-економічні умови розвитку. Соціальні проблеми й політичні катаклізми. Країни Центральної Америки. Беліз, Гватемала, Гондурас, Коста-Ріка, Нікарагуа, Панама, Сальвадор: спільне й відмінне в економічному, соціальному й політичному розвитку. Значимість географічного розташування у розвитку світової політики. Куба – географія, політика, економіка, культура, мова. Роль в регіоні. Країни Південної Америки. Аргентина: географічне розташування, трансферне значення, економіка, культура, релігія, мова. Бразилія: географія, надра, державно-політичний устрій, соціально-економічні характеристики. Венесуела: соціально-економічний розвиток та політична криза. Колумбія: географічна специфіка економіки, транскордонне співробітництво й політична криза. Парагвай: основні характеристики економіки, соціального життя й політичний розвиток. Уругвай: економіка, соціальна й політична стабільність. Перу: географія, роль надр та корисних копалин у розвитку країни, промисловість, транспорт. Політичні перспективи. Чилі: економічне відродження й політична стабілізація.

Тема 17. Структура економіки та особливості країн Африки.

Економіко-географічна характеристика Африки. Спільнота арабських країн Магриба (Алжир, Лівія, Мавританія, Марокко, Туніс): специфіка розвитку регіону. Склад регіону Північна Африка. Територія та розташування країн регіону. Історичні та природні умови розвитку. Колоніальне минуле та сучасний економічний стан країн регіону Західна Африка. Особливості розміщення населення регіону. Основні риси розвитку господарства та спеціалізація регіону. Вплив економіко-географічного положення регіону Центральна Африка на економічний розвиток, забезпеченість природними ресурсами. Соціально-економічні фактори демографічної ситуації в регіоні. Галузі спеціалізації Центральної Африки та їх роль у МПП. Нестабільна ситуація в регіоні та економіко-географічне положення Східної Африки. Природно-ресурсний потенціал регіону. Галузева структура промисловості та основні проблеми розвитку промислового виробництва характерні для Східної Африки. „Сафарі” – один з головних видів туризму в регіоні. Особливості економіко-географічного положення країн Південної Африки та вплив на них сусідства ПАР. Вплив запасів кошовних металів на розвиток економіки Південної Африки.

Тема 18. Економічний потенціал та країнознавча характеристика Австралії та Океанії

Австралійський союз. Загальна характеристика Австралії. Особливості демографічних показників. Австралія як політичний та економічний центр регіону. Специфіка політичного устрою й підкорення. Економічний стан сучасної Австралії. Промисловість та зовнішньоекономічні зв'язки. Склад та економіко-географічне положення Океанії. Особливості економічного розвитку та загальна характеристика господарств острівних держав. Нова Зеландія: економічний, соціальний розвиток, політичний устрій та політичне підкорення. Антарктика: політичні зазіхання.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ТЕОРЕТИЧНИМ МАТЕРІАЛОМ

Самостійна робота займає до 60% бюджету навчального часу здобувачів, потребує чіткої організації, планування, системи й перманентного керування нею з боку викладача. Пропонується комплексний підхід до самостійної роботи, що передбачає спочатку опрацювання змісту навчальної робочої програми дисципліни «Країнознавство» (Країнознавство. Портал дистанційного навчання ДБТУ. URL: <http://moodle.btu.kharkiv.ua/>), теоретичного матеріалу лекцій, питань, винесених на самостійне вивчення.

Розділ 1 Теоретичні основи країнознавства

Лекція 1.

Тема 1.1. Предмет, метод, завдання країнознавства.

План

1. Методика і функції країнознавства.
2. Теоретичні основи: фундаментальні теорії, основні концепції та гіпотези.
3. Роль країнознавства в галузі зовнішніх економічних та політичних зв'язків.

Ключові поняття: історичний, картографічний, статистичний, порівняльний методи, метод економічного районування, економіко-математичне моделювання, дистанційні спостереження, геоінформаційний метод, вчення, теорія, гіпотеза, детермінізм, регіоналізм, економічний район, міжнародний географічний поділ праці

Питання до самоперевірки:

1. Поясніть, що вивчає країнознавство як наука?
2. Визначте об'єкт вивчення країнознавства?
3. Визначте предмет країнознавства.
4. Схарактеризуйте основні закономірності у країнознавстві.
5. Поясніть, чому невпинно зростає кількість країн на політичній карті світу?

Питання для самостійного вивчення:

1. Основні закономірності у країнознавстві.
2. Зв'язок країнознавства з іншими науками.

Лекція 2.

Тема 1.2. Територія, її властивості і фактори розвитку.

План

1. Склад та параметри території країни.
2. Періоди та етапи формування політичної карти світу.
3. Класифікація країн світу за основними країнознавчими параметрами.

Ключові поняття: географічний простір, фактична територія, територія держави, юрисдикція, властивості території, офіційні державні кордони, формально недержавні кордони, делімітація, демаркація, кордони територіальних вод, структура населення, географічне положення, політико-територіальне утворення, державна типізація

Питання до самоперевірки:

1. Дайте визначення: географічне положення країни?
2. Поясніть властивості, якими характеризуються території?
3. Поясніть визначення народонаселення країни?
4. Дайте визначення, що таке держава і чим вона відрізняється від країни?
5. Визначте, скільки незалежних держав на Землі?
6. Дайте характеристику складових території, яка належить державі.
7. Визначте типи залежних територій і країн, які вам відомі?
8. Поясніть, що таке монархія? Назвіть приклади монархій.

9. Поясніть, що таке республіка?
10. Співставте унітарні і федеративні держави?

Питання для самостійного вивчення:

1. Види політико-територіальних утворень.
2. Центри економічної сили. Поняття – полюса світової економіки

Розділ 2 Роль країн у регіональному розвитку та у світовому господарстві

Лекція 3.

Тема 2.1. Економіка і політичний статус Німеччини, Франції, Великої Британії у розвитку Західної Європи.

План

1. Загальні відомості про регіон Західна Європа.
2. Склад Євросоюзу, органи керівництва та цілі.
3. Характеристика країн Німеччини, Франції, Великої Британії.

Ключові поняття: Західна Європа, ЄС, співпраця, протистояння, економіка, статус, етнос, трудові ресурси

Питання до самоконтролю:

1. Поясніть, які субрегіони виділяють у Європі?
2. Визначте туристичні об'єкти Німеччини?
3. Поясніть, яку роль у об'єднаній Європі відіграє Франція?
4. Назвіть специфічні риси розміщення населення у Великій Британії.
5. Розкрийте демографічні особливості, расовий, етнічний, політичний склад Західної Європи.
6. Доведіть провідну роль у країн Західної Європи у русі фінансових потоків.

Питання для самостійного вивчення:

1. Тенденції і параметри розвитку міжнародної економічної інтеграції.
2. Причини і наслідки виходу Великої Британії зі складу ЄС.

Лекція 4.

Тема 2.2. Країни Бенілюксу: Бельгія, Нідерланди і Люксембург.

План

1. Бенілюкс як міждержавна організація, політичний, економічний і митний Союз.
2. Характеристика країн Бельгія, Нідерланди і Люксембург.

Ключові поняття: міждержавна організація, політичний союз, економічний союз, митний союз, співпраця країн

Питання до самоконтролю:

1. Дайте визначення: Бенілюкс?
2. Поясніть, на які частини складові поділяється Бенілюкс?

3. Наведіть приклади позитивного впливу союзу на стан національних економік.
4. Поясніть, у чому полягає зміст економічної інтеграції?
5. Визначте економічну інтеграцію і чим вона відрізняється від політичної інтеграції?
6. Охарактеризуйте на прикладах переваги, які отримують країни від економічно інтеграції.
7. Охарактеризуйте роль об'єднання у сучасному світі.

Питання для самостійного вивчення:

1. Культурна й етнічна своєрідність Бельгії, Нідерландів і Люксембургу

Тема 2.3. Спільне й відмінне в економіках південно-європейських країн: Італії, Іспанії, Португалії, Греції.

План

1. Історія й особливості розвитку Італії, Іспанії, Португалії, Греції.

Ключові поняття: Південна Європа, економіка країн, традиція, культура, релігія, промисловість

Питання до самоконтролю:

1. Поясніть особливості клімату Італії сприятливі для розвитку господарства цієї країни?
2. Охарактеризуйте вплив у об'єднаній Європі має Іспанія?
3. Визначте, який чинник і як саме вплинув в позитивному сенсі на економіку Португалії?
4. Поясніть переваги географічного положення Греції?

Питання для самостійного вивчення:

1. Карликові держави Європи.

Лекція 5.

Тема 2.4. Країни-представники Північної Європи та їх особливості розвитку.

План

1. Основні соціально-економічні характеристики регіону Північна Європа.
2. Швеція й Норвегія: спільне й відмінне.
3. Фактори розвитку Данії, Ісландії, Фінляндії.

Ключові поняття: економічний розвиток, скандинавська модель, релігія, юніонізація, екологічний менталітет, королівство, муніципалітет, економічна незалежність, диверсифікація, податки.

Питання до самоконтролю:

1. Поясніть, завдяки чому Швеція стала передовою країною у сфері інформаційних технологій.

2. Поясніть, в чому проявляється постіндустріальність економіки Норвегії.
3. Проаналізуйте внесок відомого норвежця Тура Хейердала у світовій історії.
4. Поясніть складові королівства Данія?
5. Визначте, завдяки чому Ісландія вважається однією з найрозвиненіших країн світу?
6. Поясніть, чим Фінляндія завдячує своєму успіху?

Питання для самостійного вивчення:

1. Місце і роль країн Північної Європи в міжнародних організаціях.

Тема 2.5. Країни балканського регіону.

План

1. Особливості політичного, соціального розвитку країн балканського регіону.

Ключові поняття: трансформація, конфлікт, національний чинник, етнічний чинник, релігійний чинник

Питання до самоконтролю:

1. Поясніть, завдяки чому на Балканах склався особливий культурний та економічний простір?
2. Визначте, в чому полягає специфіка Балканського регіону?
3. Поясніть перспективи розвитку відносин між Україною та країнами Балкан?

Питання для самостійного вивчення:

1. Історія трансформації Югославії.

Лекція 6.

Тема 2.6. Соціально-економічний і політичному розвиток сучасних Чехії, Словаччини, Угорщини.

План

1. Географічне розташування. Чехія і Словаччина: історія виникнення й розвитку.
2. Загальне й відмінне в соціально-економічному й політичному розвитку сучасних Чехії та Словаччини.
3. Характеристика й специфіка соціально-економічного розвитку Угорщини.

Ключові поняття: економіка, специфіка, мова, розташування, агломерація

Питання до самоконтролю:

1. Охарактеризуйте державний устрій та форма правління Чехії.
2. Співставте провідні індустріальні галузі Словаччини.

3. Поясніть визначення: «Угорщина - одна з найпривабливіших країн для іноземних інвестицій країн Східної Європи».

Питання для самостійного вивчення:

1. Переваги географічного розташування Чехії і Словаччини.
2. Політичний розвиток Угорщини.

Лекція 7.

Тема 2.7. Пострадянські країни Балтії й економічне реформування Польщі.

1. Основні характеристики соціально-економічного та культурного розвитку Литви, Латвії, Естонії. Вступ у Євросоюз та НАТО.
2. Довід і результати трансформації Польщі.

Ключові поняття: трансформація, розвиток, культура, релігія, співробітництво

Питання до самоконтролю:

1. Поясніть, чому країни Балтії можна віднести до високо урбанізованих?
2. Визначте, чому Естонія серед країн Балтії вирізняється позитивним торговельним балансом у зовнішній торгівлі?
3. Поясніть, чому в Литві у зовнішньоекономічній діяльності переважають зв'язки країнами СНД?
4. Визначіть, які країни належать до Центральної Європи.
5. Поясніть, коли Польща увійшла до НАТО та ЄС?
6. Проаналізуйте, чому Польща намагається сприяти входженню України до НАТО та ЄС?

Питання для самостійного вивчення:

1. Країни СНД і сучасний стан співдружності.

Лекція 8.

Тема 2.8. Країни Закавказзя й особливості регіону Центральна Азія в сучасному світі.

План

1. Соціально-економічний розвиток й особливості Грузії, Вірменії, Азербайджану.
2. Спільні й відмінні характеристики Казахстану, Туркменістану, Узбекистану, Таджикистану.

Ключові поняття: розташування, розвиток, спірні території, культура, мова, релігія, конфлікт, транскордонні відносини

Питання до самоконтролю:

1. Обґрунтуйте, чому Грузії відводиться ключове місце серед країн Закавказзя.

2. Поясніть, чому країни Закавказзя намагаються вийти з-під опіки Росії та увійти до ЄС і НАТО?
3. Поясніть, чому населення Закавказзя розміщено нерівномірно?
4. Охарактеризуйте ресурси економічного розвитку є в Грузії.
5. Назвіть і покажіть на карті країни Центральної Азії.
6. Визначте, на які мінеральні ресурси багатий Казахстан, Узбекистан?
7. Поясніть чинники, на вашу думку, визначають високий природний приріст населення Узбекистану?
8. Визначте перспективи розвитку туризму в Узбекистані?

Питання для самостійного вивчення:

1. Карабаський конфлікт.
2. Транскордонне співробітництво країн Центральної Азії.

Лекція 9.

Тема 2.9. Країни Південно-Західної та Південної Азії.

План

1. Основні характеристики та політична нестабільність країн Південно-Західної Азії.
2. Особливості розвитку економіки Індії, Пакистану, Шрі-Ланки, Непалу.

Ключові поняття: розвиток, своєрідність, культура, релігія, нестабільність

Питання до самоконтролю:

1. Назвіть позитивні і негативні особливості географічного положення Ірану.
2. Визначте роль релігії в іранському суспільстві?
3. Поясніть чинники сприяють перетворенню Ірану на регіонального лідера?
4. Поясніть, в якому році Індія здобула незалежність?
5. Визначте природно-ресурсний потенціал Індії?
6. Поясніть, чому політика скорочення народжуваності в Індії діє не так ефективно, як у Китаї?

Питання для самостійного вивчення:

1. Місце і роль Ізраїлю у світовій політиці й економіці.

Тема 2.10. Країни Східної та Південно-Східної Азії.

План

1. Спільне й відмінне в розвитку країн Східної та Південно-Східної Азії.
2. Країни представники цих регіонів.

Ключові поняття: мова, політика, технології, релігія, культура, економічний розвиток, ефективність, феномен, туризм

Питання до самоконтролю:

1. Поясніть, чи можна дати однозначну оцінку географічного положення різних частин Китаю?
2. Назвіть мінеральні ресурси Китаю, світового значення.
3. Визначте роль сільського господарства в економіці Китаю?
4. Визначте особливості державного устрою Японії?
5. Поясніть, яким чином японці компенсують нестачу природних ресурсів для розвитку країни?
6. Назвіть подібне в розвитку країн Південно-Східної Азії.
7. Поясніть, які в країнах можуть бути форми устрою?
8. Вкажіть, до якого типу відносяться країни Південно-Східної Азії, згідно визначенню ВВП?
9. Дайте визначення класифікації форм устрою, які можна застосувати до країн Південно-Східної Азії.

Питання для самостійного вивчення:

1. Охарактеризуйте основні показники економічного розвитку країн.
2. Як і коли Японія визнала незалежність України?

Лекція 10.

Тема 2.12. Сполучені Штати Америки і Канада – яскраві представники Північної Америки.

План

1. Північна Америка – головний центр світового господарства.
2. Характеристика США і Канади.

Ключові поняття: розвиток, народонаселення, світова політика, економіка, ресурси, туризм

Питання до самоконтролю:

1. Дайте оцінку географічного положення різних частин США.
2. Поясніть, як клімат впливає на розвиток господарства США?
3. Назвіть найбільші корпорації США.
4. Дайте характеристику виникнення та розвитку Канади.
5. Поясніть, чому Канада належить до найменш заселених країн світу?
6. Охарактеризуйте українську діаспору в Канаді?

Питання для самостійного вивчення:

1. Розвиток воєнної міці НАТО як один з визначаючих факторів світової стабільності.

Тема 2.13. Місце країн Латинської Америки в світовому економічному просторі.

План

1. Соціально-економічні умови розвитку і політичні перспективи Латинської Америки.
2. Особливості розвитку країн нової індустріалізації Латинської Америки.

Ключові поняття: розвиток, політика, мова, економіка, культура, співробітництво

Питання до самоперевірки:

1. Дайте пояснення, які держави належать до регіону Латинська Америка?
2. Поясніть, які стихійні лиха є найнебезпечнішими для населення і господарства Мексики?
3. Охарактеризуйте культурно-історичну спадщину Мексики.
4. Беліз, Гватемала, Гондурас, Коста-Ріка, Нікарагуа, Панама, Сальвадор: розкрийте спільне й відмінне в економічному, соціальному й політичному розвитку.
5. Дайте характеристику виникнення і розвитку Куби.
6. Поясніть, який з природних ресурсів, на вашу думку, є найважливішим у розвитку економіки Куби?
7. Поясніть, чому Куба, на вашу думку, однією з перших визнала незалежність України?
8. Назвіть регіональних лідерів серед країн Латинської Америки.
9. Проаналізуйте, яка частина Бразилії має найкраще географічне положення?
10. Назвіть основні галузі промисловості Бразилії.
11. Назвіть і покажіть на карті країни, з якими межує Аргентина.
12. Поясніть особливості розміщення населення Аргентини?

Питання для самостійного вивчення:

1. Венесуела: соціально-економічний розвиток та політична криза.

Лекція 11.

Тема 2.14. Структура економіки та особливості країн Африки.

План

1. Спільнота арабських країн Магриба.
2. Специфіка розвитку Північної Африки.
3. Колоніальне минуле та сучасний економічний стан країн регіону Західна Африка.
4. Центральна Африка та її роль у МПП.
5. Особливості економіко-географічного положення країн Південної Африки та вплив на них сусідства ПАР.

Ключові поняття: природні ресурси, економіка, туризм, політика, освіта, інституалізація, колоніальна політика, кластери

Питання до самоперевірки:

1. Назвіть і покажіть на карті країни, які належать до Північної Африки.
2. Визначіть, з якими країнами безпосередньо межує Єгипет?
3. Поясніть, який адміністративно-територіальний поділ Єгипту?
4. Проаналізуйте, який вид транспорту є головним у Єгипті?
5. Визначте якому році в ПАР почала здійснюватися політика апартеїду?
6. Охарактеризуйте природно-ресурсний потенціал ПАР.
7. Поясніть, якими чинниками визначається розміщення населення в ПАР?
8. Назвіть найбільші морські порти ПАР.

Питання для самостійного вивчення:

1. Причини й наслідки міждержавних та міжетнічних збройних конфліктів у Тропічній Африці.

Лекція 12.

Тема 2.15. Економічний потенціал та країнознавча характеристика Австралії та Океанії.

План

1. Австралійський союз. Австралія як політичний та економічний центр регіону.
2. Особливості економічного розвитку та загальна характеристика господарств острівних держав.

Ключові поняття: економіка, політичний устрій, культура, туризм

Питання до самоконтролю:

1. Охарактеризуйте державний устрій Австралійського Союзу.
2. Поясніть, у скількох кліматичних поясах лежить Австралія?
3. Поясніть, чим відрізняється структура господарства Австралії від господарства інших розвинених держав світу?
4. Проаналізуйте, за яких умов і коли Австралійський Союз визнав незалежність України?

Питання для самостійного вивчення:

1. Антарктика: політичні зазіхання

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

З навчальної дисципліни «Країнознавство» ОПП «Міжнародна економіка» за бажанням здобувача передбачено виконання індивідуального завдання – реферату.

Тематика рефератів:

1. Карликові держави Європи.
2. Країни СНД і сучасний стан співдружності.
3. Особливості історичної долі й етногенезу народів Південного Кавказу.
4. Проблема Нагірного Карабаху та шляхи її розв'язання.
5. Політико-правові системи Балтійських держав.
6. Конституційний устрій і політична система США.
7. Місце і роль Ізраїлю у світовій політиці та економіці.
8. Особливості парламентської монархії у Великій Британії.
9. Історичні етапи формування і федеративний устрій Канади.
10. П'ята республіка у Франції.
11. Розпад Югославії та формування на її теренах нових незалежних держав.
12. Тайванська проблема: витоки, сутність, перспективи урегулювання.
13. Особливості політико-правової системи КНР.
14. Особливості цивілізаційного розвитку В'єтнаму, Лаосу і Камбоджі.
15. Виникнення й особливості розвитку японської державності.
16. Асоціація держав Південно-Східної Азії.
17. Республіки Індія – «найчисленніша демократія світу».
18. Індійсько-пакистанський конфлікт: витоки, сутність, перспективи урегулювання.
19. Особливості державного ладу й зовнішньої політики Турецької Республіки.
20. Зовнішня політика «нафтових монархій» Аравійського півострова.
21. Деколонізація Тропічної й Південної Африки.
22. Причини й наслідки міждержавних та міжетнічних збройних конфліктів у Тропічній Африці.
23. «Доктрина Монро» і поправки до неї.
24. Інтеграційні процеси в Латинській Америці.
25. Модернізація економіки Мексики та феномен макіладорів.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА

Політична карта світу

1. Дайте визначення:

Суверенно держава — це _____

Колонія — це _____

Протекторат — це _____

Підопічна територія — це _____

2. Наведіть приклади суверенних держав та залежних територій. Заповніть

таблицю:

Суверенні держави	Залежні території		
	колонії	протекторати	підопічні території

3. Що означає поняття "морська економічна зона"?

4. Назвіть основні риси унітарної держави:

а) _____;

б) _____.

5. Поясніть відмінності між поняттями "країна" і "держава":

Країна — це _____

Держава — це _____

6. Заповніть таблицю:

Форми політико-територіального устрою країн світу

Держави світу		
унітарні	федерації та конфедерації	унії

7. Дайте визначення:

Федерація — це _____

Конфедерація — це _____

8. Заповніть таблицю:

Форми державного устрою країн світу

Республіки	Монархії	
	конституційні (парламентські)	абсолютні

Карта світу

12. Назвіть характерні риси:

а) аграрної країни _____

б) аграрно-індустріальної країни _____

в) індустріальної країни _____

г) постіндустріальної країни _____

Запитання та завдання до підсумкових занять

1. Назвіть основні етапи формування політичної карти світу.
2. Як складаються міжнародні відносини на сучасному етапі?
3. Чому розпалась світова соціалістична система?
4. Яке місце займає Україна в процесі формування нових економічних і політичних відносин між державами?
5. Розкажіть про різноманітність державного устрою країн світу.

Теми для виступів (на вибір)

1. Основні етапи формування політичної карти світу.
2. Розпад колоніальної системи.
3. Зміни на політичній карті світу, що відбулися після розпаду соціалістичної системи.
4. Головні проблеми переходу колишніх соціалістичних країн до ринкового господарства.

Перевірте свої знання

1. Суверенними (незалежними) державами світу є:
а) Макао (Аомінь); б) Велика Британія; в) Гібралтар; г) Бруней; д) Сінгапур;
е) Чилі; ж) Гонконг.

2. Федеративний устрій мають такі держави:

а) Україна; б) Росія; в) Бразилія; г) Німеччина; д) Франція; е) Австралійський Союз; ж) Хорватія.

3. За формами державного устрою республіками є:

а) Японія; б) Нідерланди; в) Аргентина; г) США; д) Бруней; е) Данія; ж) Норвегія; з) Македонія.

4. До країн нової індустріалізації належать:

а) Бразилія; б) Аргентина; в) Парагвай; г) Мозамбік; д) Республіка Корея; е) Мексика, ж) Конго; з) Сінгапур; і) Намібія; к) Індонезія; л) Індія; м) Нова Зеландія.

5. Головними економічно розвинутими країнами світу є:

а) Гаїті; б) Італія; в) Швеція; г) Канада; д) Японія; е) Австралійський Союз; є) Австрія; ж) ПАР; з) Тайвань.

6. До країн, що розвиваються, належать:

а) Казахстан; б) Єгипет; в) Мексика; г) Бангладеш; д) Росія.

7. В економіці аграрної країни переважає:

а) промисловість; б) сільське господарство.

8. Постсоціалістичними країнами є:

а) Польща; б) Вірменія; в) Ангола; г) Камерун; д) Ямайка; е) Куба; є) Китай; ж) Іспанія; з) Сербія.

9. Країна, що має найбільшу площу в світі, це:

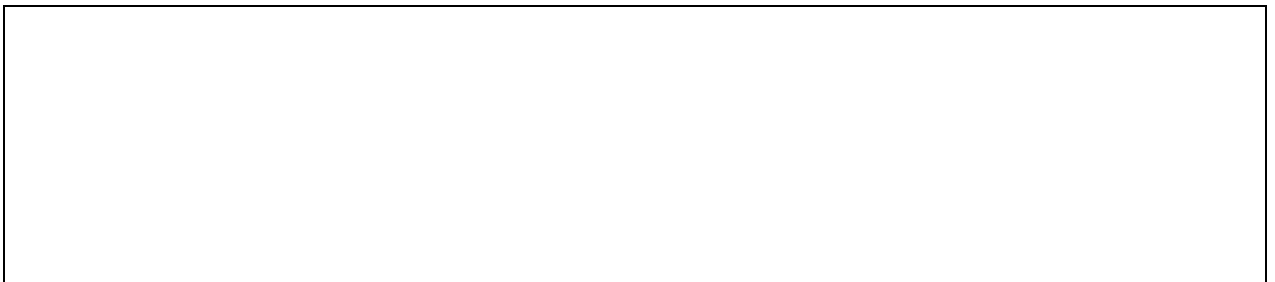
а) США; б) Бразилія; в) Росія; г) Канада; д) Китай.

10. Напишіть вказані країни в порядку зменшення кількості населення в них:

а) Росія; б) Китай; в) Бразилія; г) Індонезія; д) США; е) Індія; є) Японія; ж) Нігерія.

Природні ресурси світу

1. Накресліть схему світових природних ресурсів.

2. Заповніть таблицю:

Типи і види природних ресурсів

Вичерпні ресурси		Невичерпні ресурси
відновні	невідновні	

3. Доповніть схему:

4. Дайте оцінку окремих видів палива світу за планом:

- а) розміри запасів вугілля (нафти, газу);*
- б) річний видобуток вугілля (нафти, газу);*
- в) кількість років, на які вистачить даного виду палива (показник запасів поділити на показник видобутку);*

Зробіть висновок про ресурсозабезпеченість. _____

5. Проаналізуйте карти і визначіть, завдяки яким рекреаційним ресурсам Італія, Греція, Гавайські острови, Флорида (США), Іспанія, Велика Британія, Канада посідають провідне місце в світі у сфері відпочинку, оздоровлення.

6. Назвіть компоненти природного комплексу, які відчувають негативний вплив:

Промисловості	Сільського господарства

7. (Доповніть речення) Між суспільством і природою виникають такі проблеми:

- a) _____;
- б) _____;
- в) _____;
- г) _____;
- д) _____.

Підсумкові запитання

1. Для яких видів ресурсів і чому міжнародне співробітництво щодо ресурсозабезпеченості особливо важливе?
2. Чому саме в другій половині ХХ ст. різко зріс вплив людини на довкілля?
3. Чому в період НТР охорона природи стала глобальною проблемою?

4. Чим пояснити, що в останні десятиліття вивчення природних ресурсів виділилося в особливий і важливий напрям країнознавчих досліджень?
5. Доведіть, що проблема природокористування є комплексною.

Перевірте свої знання

1. Чи правильні такі твердження (так, ні):

У структурі світового земельного фонду переважають орні землі _____

Світові запаси нафти значно менші від запасів вугілля — _____

Запаси прісної води на Землі становлять 20% водних ресурсів — _____

2. Найбільші запаси вугілля має:

а) США; б) Росія; в) Україна; г) Китай.

3. Загальногеологічні запаси нафти у світі становлять:

а) 450 млн. тон; б) 450 млрд. тон; в) 300 млрд. тон.

4. Загальногеологічні запаси залізних руд у світі становлять:

а) 400 млрд. тон; б) 450 млрд. тон; в) 450 млн. тон.

5. Якісною водою користується тільки ... населення світу:

а) 1/2; б) 1/3; в) 2/3

6. Найвищу забезпеченість ріллею на душу населення має:

а) США; б) Росія; в) Австралія; г) Бразилія.

7. Найвища забезпеченість лісовими ресурсами в розрахунку на одного жителя у:

а) Бразилії; б) США; в) Канаді; г) Конго; д) Росії.

8. Енергоресурсами майбутнього є:

а) енергія Сонця; б) мінеральне паливо; в) енергія вітру; г) енергія припливів і відпливів; д) гідроенергія.

9. Найпродуктивніші моря світу:

а) Азовське; б) Чорне; в) Берингове; г) Охотське; д) Баренцеве; е) Карибське; ж) Японське; з) Середземне; і) Червоне.

10. Брудними є такі галузі промислового виробництва:

а) хімічна; б) легка; в) нафто-хімічна; г) металургійна; д) паливна;

е) целюлозно-паперова; ж) харчова; з) будівельна індустрія.

Перевірте свої знання

1. Назвіть 10 країн світу з найбільшою кількістю населення. Заповніть таблицю:

Назва країни	Кількість населення
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

2. Назвіть 10 найбільших міст світу:

3. За даними таблиці зробіть висновки.

Розподіл населення за ступенем віддаленості від моря

Відстань від моря	Частка населення
до 50 км	27%
від 50 до 200 км	23%
від 200 до 500 км	24%
від 500 до 1000 км	18%
понад 1000 км	8%

4. Дайте визначення:

Демографія — це _____

Урбанізація — це _____

Агломерація — це _____

Еміграція — це _____

Імміграція — це _____

5. Назвіть головні риси процесу урбанізації:

а) _____;

б) _____;

в) _____;

г) _____;

6. Назвіть країни з високим, низьким і середнім рівнями урбанізації:

а) високоурбанізовані — _____;

б) середньоурбанізовані — _____;

в) низькоурбанізовані — _____.

7. Розв'яжіть задачу:

Визначіть кількість населення у місті N у 2021 р., якщо щорічний приріст населення становить 2%, а в 1990 р. тут проживав 1 млн. чол.

Використайте формулу:

$$N = N_0 \cdot (1 + v)^n, \text{ де}$$

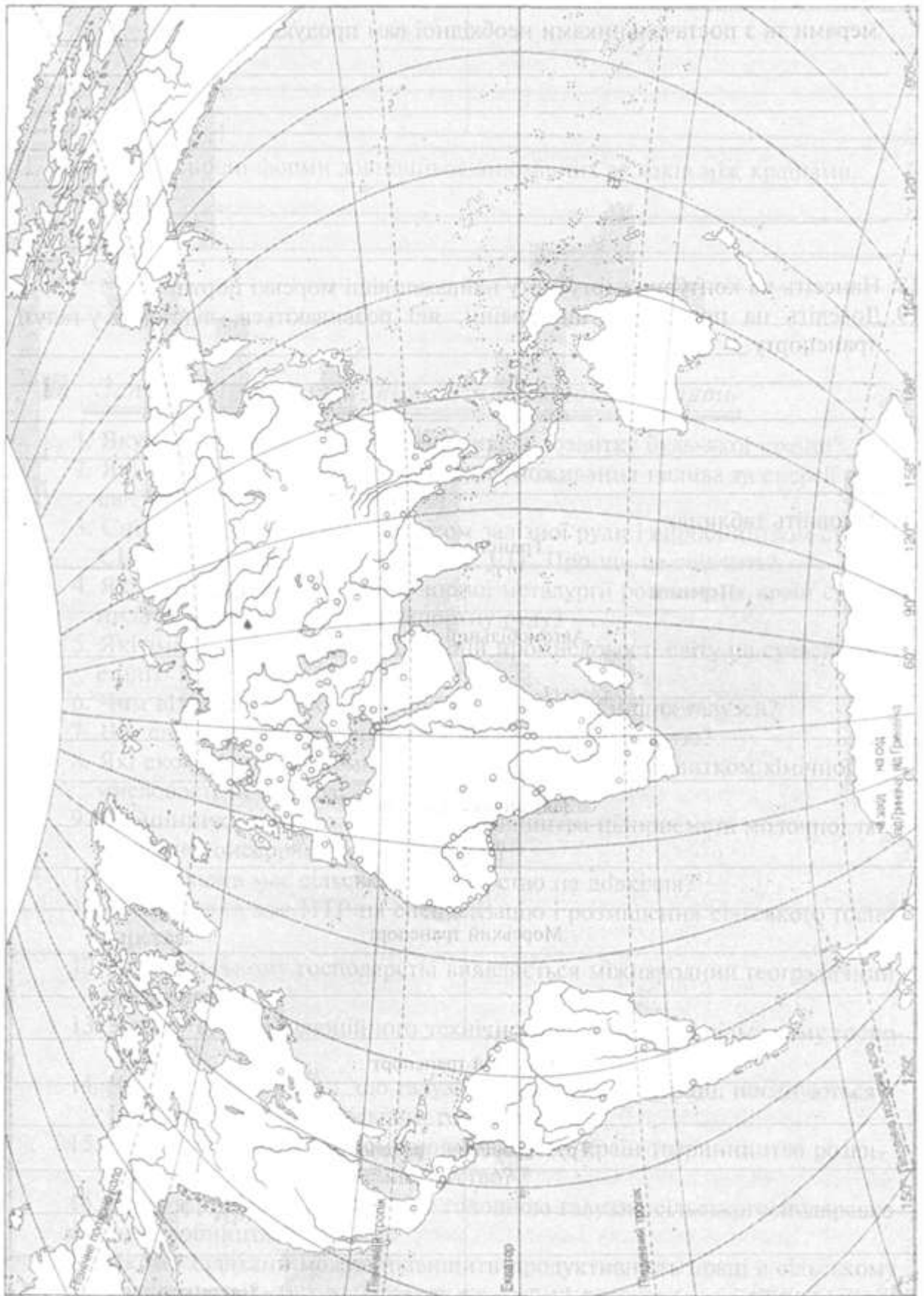
N — кількість населення в 2021 р.,

N_0 — кількість населення в 1990 р.,

v — щорічний приріст населення (десятковий дріб),

n — кількість років.

8. Назвіть найпоширеніші у світі релігії. На контурну карту світу нанесіть ареали їх поширення.

Запитання та завдання до підсумкових занять

1. Чому в країнах Азії, а також у Канаді та Австралії переважає чоловіче населення?
2. В країнах Південної Америки більшість населення розмовляє іспанською мовою. Чому?
3. Чому англійська мова переважає в США, Канаді, Австралії, Новій Зеландії?
4. Чому населення світу розміщується нерівномірно?
5. Чи є прямий зв'язок між рівнем урбанізації та рівнем соціально-економічного розвитку країни?
6. Коли і чому міграції населення стали особливо масовими?
7. Чи залежить рівень розвитку країни від густоти населення?
8. Які проблеми породжує бурхливе зростання міст?
10. Чому нині різко зросла зацікавленість проблемами народонаселення?
11. Чи мають рацію ті демографи, які вважають, що ХХІ ст. буде століттям старіння населення Землі? Відповідь обґрунтуйте.
12. Чому Індія і Китай найбільш активно проводять державну демографічну політику?
13. Чому міське населення зосереджується насамперед у великих містах?
14. Чому після Другої світової війни зросла роль внутрішньоконтинентальних міграцій, а роль міжконтинентальних зменшилась?
15. Чому в густоті населення окремих країн Азії та Америки спостерігаються різкі відмінності?
16. Доведіть, що:
 - а) кількість і густота населення істотно впливають на розвиток економіки країни, але вплив цей не є вирішальним;
 - б) існує залежність між зростанням частки зайнятих у невиробничій сфері і науково-технічним прогресом.

Теми для виступів (на вибір)

1. Урбанізація в сучасному світі.
2. "Демографічний вибух", його наслідки та шляхи вирішення проблеми.

Перевірте свої знання

1. Кількість населення на Землі становить:

а) 1 млрд. чоловік; б) 3,5 млрд. чоловік; в) 5,6 млрд. чоловік.

2. Найбільша кількість населення в: *а) США; б) Китаї; в) Індії*

3. До країн першого типу відтворення населення належать:

а) Алжир; б) Аргентина; в) Австралія; г) Бразилія; д) Китай; е) Мексика; ж) Німеччина; з) США; і) Україна; к) Франція; л) Швеція; м) Японія.

4. До країн другого типу відтворення населення належать:

а) Австрія; б) Бразилія, в) Велика Британія, г) Китай, д) Канада, е) Кенія, ж) Лівія; з) Мексика, і) Нігерія, к) Чилі, л) Чехія; м) Японія.

5. Який порядок цифр найкраще підходить до першого типу відтворення населення:

а) $33-12 = 21$; б) $16-10 = 6$; в) $28-10 = 18$.

6. Найбільші міста світу:

1) Лондон; 2) Москва; 3) Нью-Йорк; 4) Вашингтон; 5) Токіо; 6) Каїр; 7) Мехіко; 8) Варшава; 9) Париж; 10) Пекін; 11) Канберра; 12) Калькутта; 13) Делі; 14) Ріо-де-Жанейро.

7. Якою мовою розмовляє населення Північної Африки та Аравійського півострова:

а) англійською; б) іспанською; в) французькою; г) арабською.

8. Які з мов належать до індоєвропейської мовної сім'ї:

1) англійська; 2) французька; 3) іспанська; 4) китайська; 5) хінді; 6) польська; 8) японська; 8) українська; 9) шведська; 10) арабська; 11) чеська; 12) російська.

9. Середня густина населення на Землі становить:

а) 102 чол./км ; б) 38 чол./км ; в) 52 чол./км .

10. Половина населення Землі проживає від моря на відстані:

а) до 200 км; б) до 50 км; в) від 500 до 1000 км.

11. У країнах, що розвиваються, у віковому складі населення переважають:

а) особи молодшого віку; б) літні люди.

12. Якщо національні кордони збігаються з політичними, то утворюється

держава:

а) унітарна; б) однонаціональна; в) багатонаціональна.

13. Найбільшою формою міського поселення є:

а) мегаполіс; б) агломерація.

14. На 7% суходолу проживає ... населення світу:

а) 50%; б) 70%; в) 90%.

15. Найвищі показники народжуваності характерні для:

а) Китаю; б) Індії; в) Кенії; г) Конго.

16. Чи правильні такі твердження (так, ні):

Більшість країн "третього" світу проводять демографічну політику, спрямовану на зниження народжуваності — _____

Найвищі темпи урбанізації в розвинутих країнах світу — _____

Найнижчий рівень урбанізації мають країни, що розвиваються — _____

На природний приріст населення найбільше впливають соціально-економічні умови життя людей — _____.

Перевірте свої знання з теми

«Загальна характеристика світового господарства»

1. Доведіть, що господарська спеціалізація — результат географічного (територіального) поділу праці. _____

2. Коротко охарактеризуйте структури світового господарства:

а) соціально-економічну — _____

б) функціонально-господарську — _____

в) територіальну — _____

3. Розподіліть галузі світового господарства на групи. Заповніть таблицю:

Галузі світового господарства

Енергоємні	Матеріаломісткі	Трудомісткі	Водоємні

4. Назвіть райони світу, де зосереджені найбільш матеріаломісткі виробництва.

- а) _____ ;
б) _____ ;
в) _____ ;
г) _____ .

5. Які галузі промисловості найповніше використовують сучасні досягнення НТР?

8. Наведіть приклади країн з різним економіко-географічним положенням.

Заповніть таблицю:

Економіко-географічне положення

Центральне	Глибинне (периферійне)	Сусіднє	Приморське

9. Назвіть основні полюси економічного розвитку світу.

- a) _____;
- б) _____;
- в) _____;
- г) _____.

Запитання та завдання до підсумкових занять

1. Чому сучасне виробництво концентрується переважно в урбанізованих зонах світу, створюючи велетенські "переробні цехи планети"?
3. Який чинник найвпливовіший для розвитку нових галузей світового господарства?
4. Зменшується чи збільшується вплив природних умов і ресурсів на розвиток світового господарства в умовах НТР? Чому?
5. НТР — прогресивне явище чи негативне?
6. Чому в умовах НТР випереджаючими темпами розвиваються електроенергетика, машинобудування та хімічна промисловість?
7. Які перспективи розвитку старих і нових промислових районів світу в умовах НТР?
8. Чому легка і харчова промисловість в умовах НТР розвиваються не так швидко, як машинобудування і хімічна промисловість?
9. Як комбіновані виробництва сприяють охороні довкілля?

10. Як пов'язані між собою спеціалізація і кооперування виробництва?
11. Від чого залежить продуктивність праці та які шляхи її підвищення?
12. Чому змінилося співвідношення між виробничою і невиробничою сферами в добу НТР?
13. Яку роль відіграють природні умови і ресурси в спеціалізації господарства окремих територій?
14. Доведіть, що:
 - а) виробництво вигідніше розміщувати у промислових вузлах;
 - б) НТР зумовила загальне прискорення темпів зростання виробництва;
 - в) визначальний вплив на рівень продуктивності і товарності тваринництва мають соціально-економічні чинники;
 - г) НТР — це кількісні та якісні зміни виробництва (на конкретних прикладах);
 - д) революційний шлях розвитку виробництва в добу НТР є головним;
 - е) природні умови і ресурси хоч і визначають рівень розвитку країни, але вплив цей не є вирішальним.

Теми для виступів (на вибір)

1. Роль науки та техніки, виробництва і управління в добу НТР.
2. Вплив соціально-економічних і природних чинників на розміщення виробництва в добу НТР.
3. Структурні зміни світового господарства в добу НТР.
4. Вплив НТР на територіальну концентрацію промисловості.
5. Посилення впливу людини на географічне довкілля в добу НТР.
6. Машинобудування в добу НТР.
7. Вплив НТР на розвиток і розміщення чорної металургії, хімічної промисловості та паливно-енергетичного комплексу світу.
8. Тенденції розвитку світового господарства.
9. Взаємозв'язок між розвитком світового господарства і розвитком світової культури.
10. Чому говорять, що енергетика "керує світом"?

Перевірте свої знання

1. Регіонами нового освоєння в світі є:

- а) Північ Росії; б) Північ Канади; в) Захід США; г) Схід США, д) острів Хонсю;
е) острів Хоккайдо; ж) Захід Китаю; з) Південний схід Індії.*

2. Доповніть речення

Складові частини НТР — це:

- а) _____;*
б) _____;
в) _____;
г) _____;
д) _____.

3. Новітні галузі — це:

- а) електроніка; б) текстильна промисловість; в) хімія органічного синтезу;
г) вугільна промисловість; д) атомна енергетика; е) чорна металургія;
ж) робототехніка.*

4. Кооперування виробництва — це:

- а) взаємозв'язки між галузями;
б) його зосередження на невеликій території;
в) зосередження певного виробництва на одному підприємстві.*

5. Зосередження виробництва на невеликій території називається:

- а) кооперуванням; б) концентрацією; в) комбінуванням.*

6. Раціональному використанню природних ресурсів сприяє:

- а) кооперування; б) концентрація; в) комбінування.*

7. Розвинутими країнами є:

- а) Аргентина; б) Бельгія; в) Велика Британія; г) Італія; д) Канада;
е) Камерун; ж) США; з) Франція; і) ФРН; к) Філіппіни; л) Японія.*

9. Чи правильні такі твердження (так, ні):

Робототехніка — одна з найновіших наукоємних галузей промисловості — _____

На розміщення галузей машинобудування дуже впливає природно-ресурсний чинник — _____

Вугільна промисловість є галуззю спеціалізації Японії — _____

Найвища концентрація промисловості спостерігається у країнах, що розвиваються — _____

У країнах, що розвиваються, виробництво тяжіє до морських портів — _____

10. Підкресліть назви країн, у яких розвиток промисловості визначається сприятливим економіко-географічним положенням:

*а) Велика Британія; б) Мозамбік; в) Україна; г) Японія; д) Австралія;
е) Франція; ж) Італія; з) Канада; і) Чехія; к) Ісландія; л) Ірак; м) Індія.*

11. Доведіть, що:

- а) поєднання мінерально-сировинних ресурсів — важливий чинник розвитку промислових районів;*
- б) між видобутком і споживанням нафти — величезний територіальний розрив;*
- в) в електроенергетиці відбувається процес концентрації виробництва;*
- г) у машинобудуванні потрібне кооперування виробництва;*
- д) машинобудування є однією з найважливіших галузей в сучасну епоху;*
- е) в епоху НТР наближаються один до одного сільське господарство і промисловість;*
- ж) у сільському господарстві треба обов'язково враховувати природні умови;*
- з) природні умови впливають, але не визначають розміщення сільськогосподарського виробництва;*
- і) сільське господарство тісно пов'язане з хімічною промисловістю та транспортом;*
- к) існують відмінності в забезпеченні залізницями розвинутих країн і країн, що розвиваються;*
- л) одна з форм міжнародних економічних зв'язків — кредитно-фінансові відносини — є важливою умовою розвитку світового господарства.*

12. Найбільше автомобілів у світі виробляє:

а) Канада; б) США; в) Росія; г) Німеччина; д) Японія; е) Італія; ж) Швеція.

13. Які типи електростанцій найпоширеніші в Європі:

а) теплові; б) гідравлічні; в) атомні.

14. Найбільше електроенергії на душу населення виробляють у (в):
а) Канаді; б) Конго; в) Швеції; г) США; д) Україні; е) Австралії; ж) Китаї.
15. Нафтопереробні заводи Європи розміщуються:
а) у морських портах; б) біля родовищ нафти; в) вздовж нафтопроводів.
16. Підприємства чорної металургії в багатьох країнах світу розміщуються в морських портах, тому що:
*а) родовища залізної руди знаходяться на морському шельфі;
б) залізна руда довозиться морським транспортом;
в) наявні водні ресурси.*
17. Найбільше цукрових буряків вирощують у (в):
а) Канаді; б) Україні; в) Франції; г) Бразилії; д) Аргентині; е) США; ж) Австралії.
18. Основними виробниками пшениці у світі є:
а) Канада; б) США; в) Австралія; г) Україна; д) Індія; е) Алжир; є) Аргентина.
19. Основними виробниками чаю в світі є:
а) Грузія; б) Індія; в) Китай; г) Росія; д) Бразилія; е) Куба; ж) Колумбія; з) Іран.
20. Рис є головним продуктом харчування для народів:
а) Північної Америки; б) Південної Азії; в) Європи; г) Східної Азії; д) Африки; є) Австралії.
21. Провідною галуззю тваринництва світу є:
а) скотарство; б) птахівництво; в) вівчарство.
22. Із Східної Азії походять:
*а) батат; б) соя; в) просо; г) коноплі; д) горох; е) гаолян; ж) льон; з) морква;
і) цукрові буряки.*
23. З Середземномор'я походять:
*а) ріпа; б) горох; в) редька; г) льон; д) виноград; е) огірок; ж) цибуля;
з) томати; і) цукрові буряки; к) тверда пшениця; л) перець; м) морква;
н) соя.*
24. З Південної Азії походять:

а) апельсин; б) чай; в) лимон; г) арахіс; д) рис; е) редька; ж) пшениця;
з) огірок.

25. З Південно-Західної Азії походять:

а) просо; б) апельсин; в) соя; г) овес; д) ячмінь; е) кавун; ж) огірок; з) горох;
і) диня; к) чай.

26. З Центральної Америки походять:

а) соняшник; б) пшениця; в) арахіс; г) тютюн; д) гарбуз; е) перець; ж) льон;
з) какао; і) диня.

27. З Південної Америки походять:

а) кукурудза; б) томати; в) чай; г) цибуля; д) капуста; е) батат; ж) ананас;
з) бавовник; і) цукрові буряки; к) картопля; л) соя; м) арахіс.

28. З Африки походять:

а) горох; б) гаолян; в) редька; г) кава; д) какао; е) кавун; є) сорго; ж) соя;
з) гарбуз.

29. Який вид транспорту є наукоємною галуззю:

а) залізничний; б) автомобільний; в) повітряний; г) морський;
д) трубопровідний; е) річковий.

30. Портами світового значення є такі міста:

а) Афіни; б) Амстердам; в) Роттердам; г) Глазго; д) Осло; е) Марсель;
ж) Лондон; з) Гамбург; і) Ріо-де-Жанейро; к) Нью-Йорк; л) Сан-Паулу.

31. Головні форми міжнародних економічних зв'язків — це:

а) _____;
б) _____;
в) _____;
г) _____.

32. Найбільшими експортерами нафти є такі країни:

а) Чад; б) Кувейт; в) Заїр; г) Колумбія; д) ОАЕ; е) Нігерія; ж) Бразилія;
з) Іран; і) Саудівська Аравія; к) Ірак; л) Індонезія; м) Туреччина; н) Росія;
о) США; п) Канада.

33. Перше місце за експортом продукції лісової промисловості займає:

а) Росія; б) Канада; в) Швеція; г) США.

34. Найбільшими експортерами кави є такі країни:

*а) Гана; б) Колумбія; в) Іран; г) Бразилія; д) Перу; е) Індія; ж) Китай;
з) Венесуела.*

35. З країн Південної Азії експортують:

а) рис; б) джут; в) каву; г) пшеницю; д) чай; е) какао; ж) вовну; і) бавовник.

36. З країн Тропічної Африки експортують:

*а) рис; б) каву; в) чай; г) какао; д) джут; е) пшеницю; ж) бавовник;
з) цитрусові, і) арахіс; к) цукрову тростину; л) сою; м) кукурудзу; н) банани.*

Запитання та завдання для виступів

1. Чим загрожує людству знищення озонового шару Землі?
2. Чому проблема ресурсозабезпеченості та екологічна проблема є нині найбільш гострими?
3. Чому для вирішення екологічної проблеми необхідне міжнародне співробітництво?
4. Чому урбанізація є одним з головних чинників негативного впливу на довкілля?
5. Які державні і суспільні організації займаються проблемою охорони довкілля?
6. Як розв'язуються екологічні проблеми у розвинутих країнах?
7. Як розв'язується сировинна проблема в епоху НТР?
8. Які протиріччя виникають під час використання світових природних ресурсів?
9. У чому суть демографічної проблеми та які шляхи її розв'язання?
10. У яких районах Канади та США і чому, на вашу думку, склалася найбільш загрозна екологічна ситуація?
11. Висловіть свою думку щодо:
 - а) освоєння багатств Світового океану;
 - б) екологічних проблем прибережної смуги Чорного та Азовського морів;
 - в) заходів щодо врятування Аральського моря;

- г) шляхів подолання відсталості країн, що розвиваються;
- д) ролі нетрадиційних джерел енергії в майбутньому;
- е) шляхів розв'язання проблеми водопостачання на Землі;
- є) впливу людини на біосферу;
- ж) впливу людини на природні комплекси Землі.

12. Яку роль відіграє електроенергетика у розвитку будь-якої країни?

13. Які зміни відбуваються в структурі споживання палива та енергії в світі?
Чим вони пояснюються?

14. Які зміни відбуваються у добувній промисловості світу на сучасному етапі?

15. Які екологічні проблеми виникають у зв'язку з розвитком хімічної промисловості та металургії?

16. Чим різниться інтенсивний шлях розвитку сільського господарства від екстенсивного?

17. Як і чому економічно розвинуті країни відрізняються від країн "третього світу" щодо рівня продуктивності і товарності?

18. У басейні якого океану і чому зосереджена більша частина судно-плавних трас?

19. Чим пояснити винятково швидкий ріст вантажообігу портів світу в період НТР?

20. Як вплинула НТР на структуру зовнішньої торгівлі?

21. Технічне переозброєння і структурна перебудова промисловості світу.

22. Посилення ролі науки і наукоємних галузей у промисловості.

23. Енергоозброєність і паливно-енергетичний баланс світу.

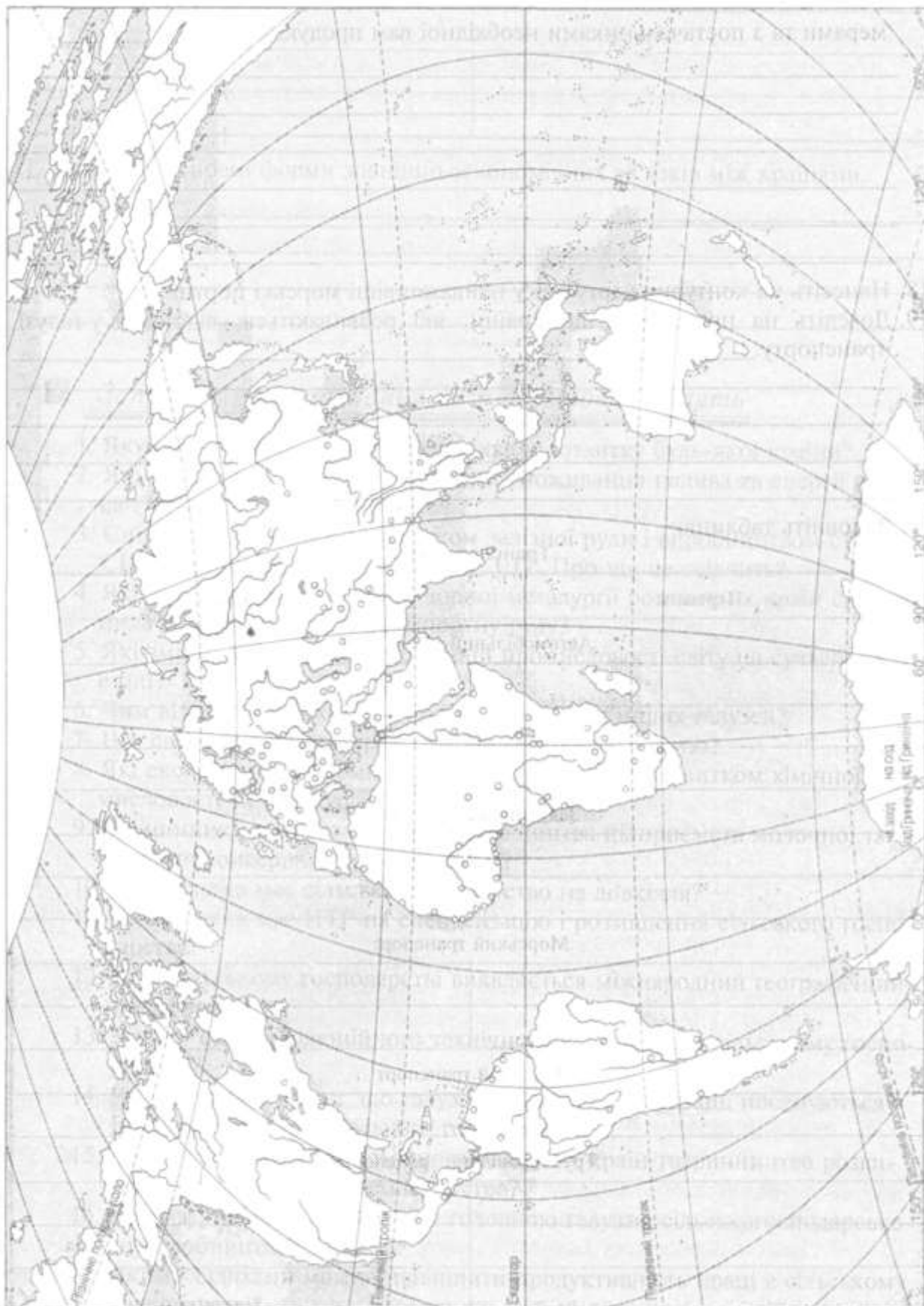
24. Динаміка розвитку і сучасна галузева структура машинобудування.

25. Поглиблення міжнародного географічного поділу праці в машинобудуванні.

26. Роль транспорту в міжнародному географічному поділі праці.

27. Вплив НТР на сучасну географію транспорту та зовнішніх економічних зв'язків.

Нанесіть різними кольорами на контурну карту регіони світу.

Перевірте свої знання

1. Дайте оцінку економіко-географічного положення однієї з країн Західної Європи за планом:

- a) в якій частині материка розташована країна;
- б) якими океанами та морями омивається;
- в) сусідні держави;
- г) транспортне положення;
- д) розташування щодо важливих паливно-сировинних районів;
- е) висновки щодо зручності економіко-географічного положення. _____

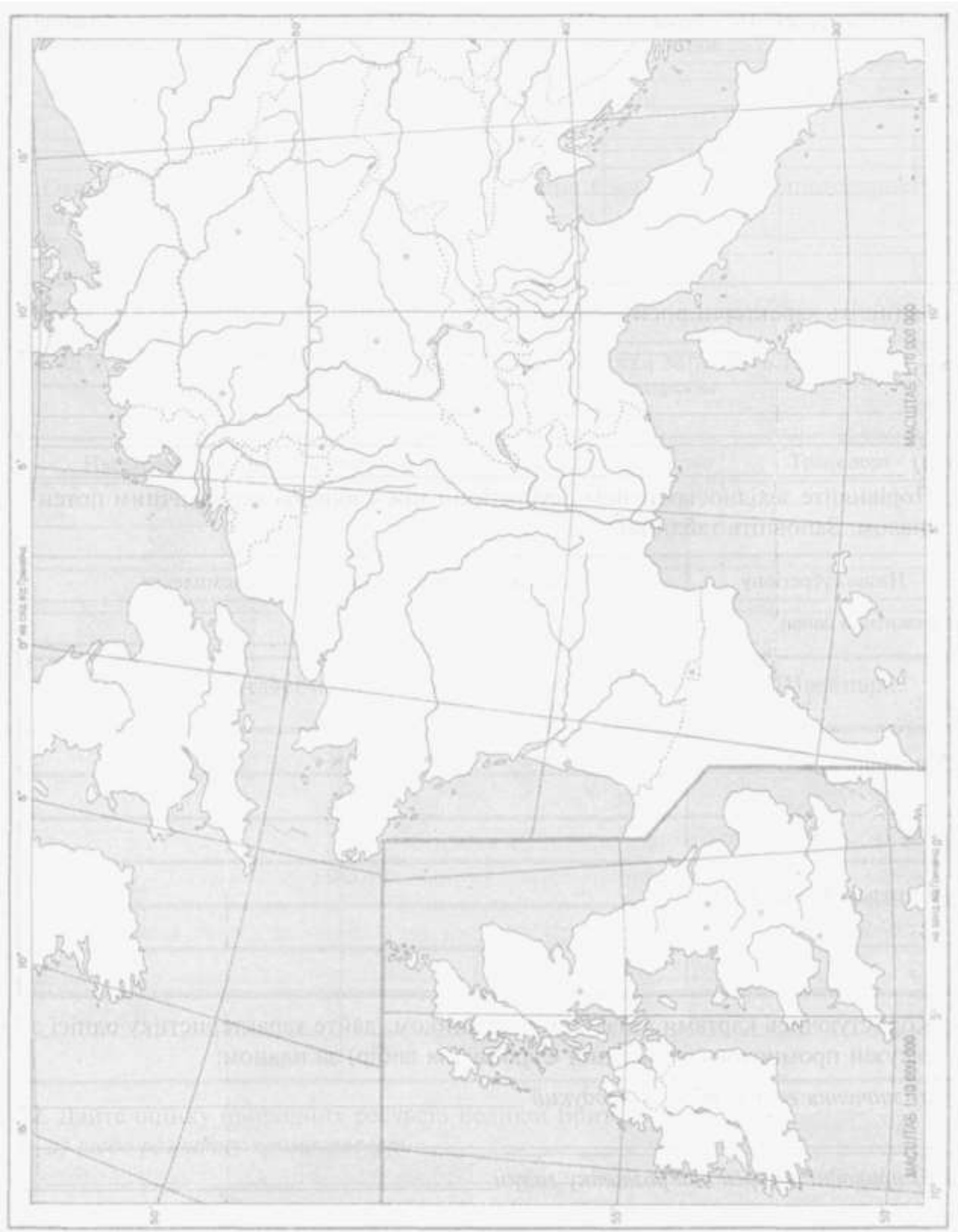
2. За допомогою статистичної довідки і таблиць побудуйте стовпчикові діаграми "Частка країн Західної Європи у світі" (площа, населення, продукція промисловості, продукція сільського господарства). Масштаб: в 1 см — 20%

3. Запишіть характерні риси населення країн Західної Європи:

- a) _____
- б) _____
- в) _____
- г) _____
- д) _____

4. На контурну карту нанесіть кордони країн Західної Європи, надпишіть їх назви та столиці.

Західна Європа

5. Користуючись картами атласу, розподіліть найбільші міста регіону за їх економіко-географічним положенням. Заповніть таблицю:

Далеко від морів	На узбережжі морів	На судноплавних річках	У дельтах річок	У місцях добування корисних копалин

б. Запишіть характерні риси економіки країн Західної Європи:

- а) _____
- б) _____
- в) _____
- г) _____
- д) _____

7. Порівняйте західноєвропейські субрегіони між собою за економічним потенціалом.

Заповніть таблицю:

Назва субрегіону	Характерні риси господарського комплексу
"Блакитний банан"	
"Сонячний пояс"	
Центрально-французький	
	--

8. Користуючись картами атласу та підручником, дайте характеристику однієї з галузей промисловості Західної Європи (на вибір) за планом:

- а) значення галузі, обсяг її продукції;
- б) природні ресурси для розвитку галузі;
- в) структура галузі;

- г) головні чинники, що впливають на її розміщення;
- д) головні риси розміщення галузі, промислові райони, вузли, центри;
- е) залежність галузі від імпорту та експорту;
- ж) загальний висновок та перспективи розвитку галузі.

9. Охарактеризуйте особливості функціонування Європейського співтовариства за планом:

кількість учасників — _____

основа діяльності — _____

спільні програми — _____

принципи діяльності — _____

10. За допомогою карт атласу та матеріалів підручника заповніть таблицю:

Характерні риси населення та господарства малих країн Західної Європи

Населення	Промисловість	Сільське господарство	Транспорт

11. Користуючись атласом, порівняйте промисловість Австрії та Швейцарії:

Спільні риси	Відмінні риси

12. Дайте оцінку природних ресурсів Великої Британії:

а) щодо розвитку промисловості;

б) щодо розвитку сільського господарства.

ВИКОРИСТАНА ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Кулініч О.А. Країнознавство: Навч.-метод. посібник навчально-метод. посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спец. 292 Міжнародні економічні відносини. Харків, 2021. 151 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/>
2. Кулініч О.А. Країнознавство: інформаційна збірка для здобувачів економічних спеціальностей. Харків, 2021. 136 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/>
3. Кулініч О.А. Економіка зарубіжних країн: тестовий збірник. 2021. Харків, 51 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/>
4. Країнознавство: конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОПП «Міжнародна економіка» / укладач О.А. Кулініч; ДБТУ. – Харків : [б. в.], 2024. – 134 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/>
5. Голюков А.П. Економіка зарубіжних країн: підручник. Київ. Центр учбової літератури. 2022. 464 с.
6. Світова економіка та міжнародні економічні відносини: підручник; кол. авторів; за заг. ред. д. е. н. Фісуненко П. А. – Дніпро: Арт-Прес, 2023, – 400 с.
7. Земзюліна Н.І., Тітіка О.О. Країнознавство: навчально-методичний посібник – Черкаси: Вид-во Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2020. – 87 с.
8. Країнознавство: конспект лекцій з дисципліни для здобувачів вищої освіти I курсу спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» денної форми навчання / укл.: Чістякова І. М., Шевченко Б. Г. Одеса: ДУ «Одеська політехніка», 2021. 262 с.
9. Міжнародна економіка: практикум/ Г.С.Григор'єв – Київ: НаУКМА., 2024. URL: – 145 с. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/986b0b14-c2e6-43ef-b8d2-6bab76e55d22/content>
10. Кулініч О. А., Федоренко Н. М. Міжнародний бізнес: конспект лекцій у структурно-логічних схемах. Ч. 1; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2020. 60 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/11337/1/konsp_lektsiy_mizhnarodnyu_biznes_2020.pdf
11. Міжнародна економіка [Електронний ресурс] : підручник для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю «Економіка» / В. Г. Герасимчук, С. В. Войтко, Б. С. Серебренніков, Т. В. Сакалош ; КПП ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 6,36 Мбайт). – Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2024. – 533 с.
12. Лісовська М., Ніколаєнко М. Зовнішня політика Великобританії в нових реаліях // Міжнародні студії викладачів та студентів / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ: [Електронне видання], 2021. 110 с. С. 72-75.
13. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студ. істор. і гуманітарних факультетів ун-тів. - Львів, 2021.- 660 с.

14. Економіка зарубіжних країн: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів, які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка» / С. В. Нараєвський, К. Ю. Редько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1файл: 1,79 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 103 с.
15. Країнознавство: конспект лекцій з дисципліни для здобувачів вищої освіти I курсу спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» денної форми навчання / укл.: Чістякова І. М., Шевченко Б. Г. Одеса: ДУ «Одеська політехніка», 2021. 262 с.
16. Країнознавство [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" першого (бакалаврського) рівня / уклад. І. А. Булкіна, З. Ф. Петряєва. –Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 62с.
17. Регіональні студії: країни Балтійсько-Чорноморського простору: підручник / М.С. Дорошко [кер. авт. кол.], П.М. Ігнат'єв, Р.А. Кривонос та ін.; [за ред. М.С. Дорошка]. - К.: Ніка-Центр, 2019. – 248 с.
18. Кібік О. М. Міжнародна економіка : навчально-методичний посібник / О. М. Кібік, К. С. Нестерова, Ю. В. Хаймінова. - Одеса : НУ "ОЮА", 2020. - 85 с.
19. Зарецька Л. М., Кулініч О. А. Національна економіка. – 2021. 132с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/>
20. Економіка зарубіжних країн: підруч. / С. В. Войтко та ін. Київ: Політехніка, 2017. 399 с.
21. Стадник О.Г., Довгань Г.Д. НУШ Географія. Зошит для практичних робіт з інтерактивними завданнями. Ранок. 2023. 56 с.
22. Кулініч О. А. Країнознавство. Робочий зошит. – 2019. Х.: ХДУХТ. 40 с.
23. Країнознавство: теорія та практика : підручник / М. П. Мальська [та ін.]; Львівський національний університет імені Івана Франка. - Київ : Центр учбової літератури, 2017. - 527 с.
24. Країни світу і України [Електронний ресурс] : енциклопедія : в 5 т. / Інститут всесвітньої історії НАН України; голова редколегії А. І. Кудряченко. - Київ : Фенікс, 2017 - 201-. Том 1 : Північна Європа. Західна Європа. Південна Європа / науковий редактор А. В. Бульвінський . - 2017. - 562 с.
25. Методологія керування бізнесом в умовах цифровізації: монографія / А. П. Гринько, П. Л. Гринько, Н. Г. Ушакова, Т. В. Андросова, О. А. Кулініч, І.І. Помінова. Х.: МОНОГРАФ, 2022. 199 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/6410>
26. Мальська М., Гамкало М., Бордун О. Туристичне країнознавство. Європа. – К.: Центр навчальної літератури, 2019
27. Регіоназнавство : підручник / М.С.Дорошко, П.М.Ігнат'єв, Б.О.Черкас та ін.[за заг. ред. М.С.Дорошка]. 2-е вид., переробл. і доповн. – К. : Видавництво «Укрбланковидав», 2017. – 492 с.
28. Андросова Т.В., Кулініч О.А. Інститути інноваційного розвитку як чинник конкурентних переваг країни. Бізнес Інформ. № 1. 2024 С. 56-62 DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-56-62>
29. Андросова Т.В., Кулініч О.А., Гребенюк Я.О. Особливості електронної торгівлі в країнах ЄС та в Україні в період воєнного стану. Actual

- scientific research in the modern world: international science journal. Issue 6(98). Pereiaslav. 2023. pp. 31-41. https://drive.google.com/file/d/1Pz0SMT-04sdARRTqXezPM8h9_TosuKnJ/view
30. Андросова Т.В., Кулініч О.А., Федоренко Н.М., Гребенюк Я.О. Вплив пандемії на міжнародний бізнес та перерозподіл інвестицій. Актуальні наукові дослідження в сучасному світі: журнал iScieinc. В.1(81). Ч.3. Переяслав. 2022. С. 84-96
https://drive.google.com/file/d/1u7rVamF7eWKfe3UE3QLPMсесуHYLRi_j/view
31. Ушакова Н.Г., Кулініч О.А., Зарецька Л.М., Ільченко М.О. Вплив цифрової економіки на розвиток економік світу та України. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг: зб. наук. праць ХДУХТ. Харків. Вип. 1(33). 2021. С. 104-118.
32. Ільченко М.О., Зарецька Л.М., Кулініч О.А., Федоренко Н.М. Проблеми запровадження цифрової економіки та її вплив на розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг: зб. наук. праць ХДУХТ. Вип. 1 (33). Харків. 2021. С. 155-165.
33. Кулініч О.А. Трансформації структури економіки України в контексті інтеграції в європейський економічний простір. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін: Всеукр. наук.-практ. конф. 22.10.2020р. ПДАА. Полтава, 2020. С. 200-204
34. Ушакова Н. Г. и др. Регіональна економіка. – 2019.
https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/10425/1/Ushakova_RE_study_guide_slst_2019.pdf
35. Кулініч ОА, Федоренко НМ Індекс інклюзивного розвитку– альтернативна система оцінювання економічного розвитку країн. Розвиток харчових виробництв, ресторанного та готельного господарств і торгівлі: проблеми, перспективи, ефективність: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 14 трав. 2020 р. Харків: ХДУХТ, 2020. Ч. 2. С. 87-88.
36. Кулініч О.А. Brexit Великобританії: причини та наслідки для ЄС. Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід: матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 23 квітня 2020 р. Харків: ХДУХТ, 2020. С. 232-235.
37. Андросова Т.В. Кулініч О.А. Україна в процесах транснаціоналізації економіки. Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки. ВНУ ім. Лесі Українки. 2021. С. 78
38. Кулініч О.А., Котко Я.М., Андросова Т.В., Пешенко А.А. Варіативність підходів до фіскальної політики в зарубіжних країнах. ГРААЛЬ НАУКИ: міжнар. наук. журнал.– Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа»; НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці», 2024. № 45. С. 186-193
<https://doi.org/10.36074/grail-of-science.01.11.2024.020>
39. Кулініч О. А., Котко Я. М. Макроекономіка: конспект лекцій. – 2024. 117с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/>
40. Кулініч ОА Умови розвитку міжнародного бізнесу в Україні. Розвиток харчових виробництв, ресторанного та готельного господарств і торгівлі: проблеми, перспективи, ефективність: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 14 трав. 2020 р. Харків: ХДУХТ, 2020. Ч. 2. С. 85-86.

41. Кулініч ОА, Федоренко НМ Міжнародний досвід використання глобальних вимірів сталого розвитку. Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 23 квітня 2020 р. Харків: ХДУХТ, 2020. С. 235-237.
42. Андросова Т.В. Кулініч О.А. Реглобалізація світової торгівлі після пандемії. Харків. ДБТУ. 2023. С. 312-314 URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/36028/1/mk-19-05-23-312-314.pdf>
43. Nadiya Rushchyshyn, Oksana Kulinich, Olha Tvorydlo, Alexander Mikhailov, Viktoria Samoilenko (2022). State Regulation of Banking Business in the Context of Social and Digital Transformation of Economy. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, Vol. 22 No.4 pp. 67-72 http://ijcsns.org/07_book/html/202204/202204010.html
44. Федосєєва Г.О., Кулініч О.А., Транснаціоналізація сучасної світової економіки: тенденції та перспективи. Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів та управління: нові можливості, проблеми, перспективи: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 10 листопада 2021 р. К.: КУБГ, 2021. С. 129-132
45. Андросова Т.В., Кулініч О.А. Міжнародний бізнес в умовах становлення цифрової економіки. Розвиток харчових виробництв, ресторанного та готельного господарств і торгівлі: проблеми, перспективи, ефективність: Міжнародна науково-практична конференція Ч.1. Харків : ХДУХТ, 2021. С. 142-144
46. Рябінін Е.О., Кулініч О.А. Вплив пандемії на формування зовнішньоторговельної політики. Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. зб. наук. пр. V Міжнар. наук.-практ. конф. (25.02.2022 р). м. Вінниця: ВНТУ, 2022. С. 388-391
47. Кулініч О.А., Андросова Т.В. Наслідки пандемії та трансформація міжнародного бізнесу. Механізм сталого забезпечення розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід. III Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (10 листопада 2022 р.). Харків. ДБТУ. 2022. С. 426-429
48. Андросова ТВ, Кулініч ОА Глобальні тенденції інвестування цифрового бізнесу. Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 23 квітня 2021 р.; Харків: ХДУХТ, 2021. С. 180-182
49. Кулініч О.А. Умови розвитку міжнародного бізнесу в Україні. Розвиток харчових виробництв, ресторанного та готельного господарств і торгівлі: проблеми, перспективи, ефективність: Міжнар. наук.-практ. конф.(14 травня 2020р.) ХДУХТ. – Харків, 2020. Ч. 2. – С. 85-87
50. Ушакова Н.Г., Помінова І.І., Кулініч О.А. Інституціоналізація поведінкового регулювання: зарубіжний досвід. /Бізнес Інформ. 2020. – № 9. – С. 37-43 DOI: 10.32983/2222-4459-2020-9-37-43
51. Левкіна Р.В., Котко Я. М. Кулініч О. А. Механізм комунікаційних відносин суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних

- економічних організацій. Економіка: реалії часу. 2024. № 6 (76) С. 55-65 DOI: 10.5281/zenodo.14549726
52. Levkina R. V., Kotko Ya. M., Kulinich O. A. Mechanism of sustainable development of business entities in the system of international economic relations. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. № 4 (30). 2024. С. 57-67 DOI: 10.5281/zenodo.14553508
53. Андросова, Т. В., Кулініч, О. А., Сукачова, С. М. (2024). Бізнес-стратегія українського підприємства в рамках концепції економіки замкненого циклу ЄС. Здобутки економіки: перспективи та інновації, (11). <https://doi.org/10.5281/zenodo.13917391>
54. Kotko Y., Kulinich O. Internship experience of us students and practice in ukrainian higher education institutions. Грааль науки: міжнар. наук. журнал. Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці». 2024. № 47. РР. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.20.12.2024.004>
55. Kotko Ya., Kulinich O., Androsova T. Modern interrelation of formal, non-formal and informal education in higher education institutions. Грааль науки: міжнар. наук. журнал. Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці». 2024. № 47. Р. 67-78 <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.20.12.2024.005>
56. Андросова Т.В., Кулініч О.А. Інститути інноваційного розвитку як чинник конкурентних переваг країни. Бізнес Інформ. № 1. 2024 С. 56-62 (0,56/ 0,28 др.арк) DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-56-62>
57. Kotko Ya., Bugrymenko R., Kulinich O. Traditional and innovative approaches to the practical training of specialists in economic specialties. Грааль науки: міжнар. наук. журнал.– Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа»; НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці», 2024. № 46. С.144-152 DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.11.2024.014>
58. The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-worldfactbook/>
59. Інформаційно-пошукова система, пристосована для пошуку інформації про країни світу URL: <http://www.geonames.de/cous.html>
60. Library of Congress. Digital Collections Country Studies. URL: <https://www.loc.gov/collections/country-studies/>
61. Стратегічні пріоритети. Архіви. URL: <https://niss-priority.com/index.php/journal>
62. Стратегічна панорама. URL: <https://nisspanorama.com/index.php/journal/>
63. Наукова бібліотека ДБТУ. URL: <https://library.btu.kharkov.ua/>
64. Країнознавство. URL: <http://moodle.btu.kharkiv.ua/>

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ РОЗДІЛАМИ ТА ТЕМАМИ	6
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ТЕОРЕТИЧНИМ МАТЕРІАЛОМ	10
ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ	20
ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА	21
ВИКОРИСТАНА ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	51

Навчальне видання

КУЛІНІЧ Оксана Андріївна
КОТКО Яна Миколаївна

КРАЇНОЗНАВСТВО

Робочий зошит
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
ОПП Міжнародна економіка

Підписано до друку 30.10.2024 р.
Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура Garamond
Умовн. друк. арк. – 3,6 Наклад –
Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44